

Ne sme se dozvoliti privatizacija nacionalnih parkova, poručuje Dragana Arsić iz Pokreta Odbranimo šume Fruške gore. Iz ovog pokreta poručuju da su zabrinuti zbog namere Vlade da transformiše nacionalne parkove i JP Srbijašume u akcionarska i društva sa ograničenom odgovornošću. Srbija još uvek nema strategiju zaštite prirode, ni strategiju razvoja šumarstva i to govori o naopakom redosledu koraka.

Namera **Vlade Srbije** da transformiše **nacionalne parkove** i JP Srbijašume u akcionarska i društva sa ograničenom odgovornošću izazvao je čuđenje organizacija za zaštitu prirode i bojazan da je u pitanju korak ka privatizaciji nacionalnih parkova.

Iz **Pokreta Odbranimo šume Fruške gore** (OŠFG) komentarišu da promena statusa preduzeća, uopšteno govoreći, ne bi morala da bude loša vest u drugačijem kontekstu – ali da predlaganje takve transformacije u trenutku kada Srbija još uvek nema strategiju zaštite prirode, ni strategiju razvoja šumarstva rađa opravdanu sumnju da je u pitanju pogrešan potez vođen lošim namerama. Iz ove organizacije poručuju da se privatizacija nacionalnih parkova nikako ne sme dozvoliti.

„Da li se u ovakvom Predlogu zakona o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu države (usvojenom pre neki dan od strane Vlade Srbije) reflektuje snaga lobista vlasnika raznih kapitala i eksploatacionih interesa, ili je u pitanju ‘greška’ to možemo samo da nagađamo“, konstatuje se u saopštenju Pokreta Odbranimo Šume Fruške gore koje potpisuje aktivistkinja Dragana Arsić.

Ne sme se dozvoliti da prirodna dobra budu privatizovana

Među javnim preduzećima koja se po podacima iz Agencije za privredne registre, a koje je preneo N1, nalaze na listi za transformaciju su Nacionalni park Kopaonik, Nacionalni park Đerdap, Donji Milanovac, Nacionalni park Tara, Bajina Bašta, JP Nacionalni park Fruška gora, Sremska Kamenica, JP za razvoj planinskog turizma Stara planina Knjaževac, kao i Javno preduzeće za gazdovanje šumama Srbijašume. Isti izvor navodi da je Predlog zakona o upravljanju privrednim društvima koji definiše promenu pravnog statusa ovih preduzeća Vlada Republike Srbije usvojila u četvrtak, 15. maja 2023.

Dragana Arsić pojašnjava da je u pitanju model razdvojenosti vlasništva od upravljanja. Po njenim saznanjima, ovakav model se u svetu pokazao kao najefikasniji.

„Naravno, u uređenim državama sa nezavisnim i jakim institucijama gde se ne kadrira partijski. Radi se o modelu profesionalizacije upravljanja koja je osnov za uspostavljanje odgovornog, kompetentnog i uspešnog upravljanja shodno svrsi i ciljevima postojanja pravnog subjekta“, Arsić dodaje.

U saopštenju OŠFG se konstatuje i da nakon transformacije, ne mora uopšte da dođe do privatizacije ili ulaska privatnog kapitala u bilo kom procentu, već država može i dalje da

bude stoprocentni vlasnik zaštićenih područja i naglašava:

„Izuzetno je bitno da se ne sme dozvoliti da prirodna dobra, šume, vode, nacionalni parkovi budu niti privatizovani, niti u bilo kom procentu prodati“.

Kao primer takvog modela upravljanja iz OŠFG navode susednu Hrvatsku, u kojoj su JP Hrvatske šume još 2002. godine postale d.o.o, ali su i dalje u stoprocentnom državnom vlasništvu.

Srbija nema strategiju zaštite prirode

„Ovde odmah iskače suštinsko pitanje, a to je pitanje strateškog opredeljenja države i politička volja naših sadašnjih donosilaca odluka i zakonodavaca. Srbija još uvek nema strategiju zaštite prirode, ni strategiju razvoja šumarstva i to nam govori o naopakom redosledu koraka. Ovaj naopaki redosled koraka rađa opravdanu sumnju da je stavljanje nacionalnih parkova na listu za transformaciju najblaže rečeno pogrešan potez i da je vrlo opravdana sumnja da nisu ni čista posla, ni čiste namere“, navode iz OŠFG.

Donekle blažom varijantom dešavanja aktivisti smatraju mogućnost da se radi o, kako kažu, krajnje nekompetentnom planiranju transformacije nacionalnih parkova.

„Ključno je da se ovakva transformacija nacionalnih parkova ne sme dozvoliti jer priroda mora imati i dalje status prirodnog dobra od javnog, nacionalnog značaja i stoga bi nacionalni parkovi trebalo da se transformišu u javne ustanove koje će imati profesionalno upravljanje“, njihov je zaključak.

Potreban novi Zakon o zaštiti prirode

Dragana Arsić skreće pažnju na to da je potrebno da se donese novi Zakon o zaštiti prirode, i to pre bilo kakve transformacije statusa nacionalnih parkova. Kako elaborira, postojeći zakon upravljanje nacionalnim parkovima poverava javnim preduzećima, tako da se u njega akcionarska društva i društva sa ograničenom odgovornošću ne uklapaju. Još važnije:

„Novim Zakonom o zaštiti prirode moraju se postaviti novi regulatorni temelji zaštite prirode koji će biti efektivno primenjivani u praksi i u kojem ćemo imati utvrđeno da su nacionalni parkovi ustanove od javnog značaja.

Profesionalni, kompetentni i nepartijski način upravljanja je od suštinskog značaja u svakoj transformaciji, pa i u o transformaciji iz javnog preduzeća u javnu ustanovu“.

Podsetimo, priroda **nacionalnih parkova** u Srbiji trpi ogromnu štetu zbog neplanske, ali i planske seče šume, nelegalne i nelegitimne gradnje, izgradnje mini hidroelektrana na obodima zaštićenih područja, a katkad i u samim parkovima, preteranog saobraćaja i zagađivanja, te erozije i gubitka diverziteta koji prati sve navedene pojave. Javna preduzeća koja upravljaju parkovima su zakonski već primorana da posluju komercijalno, odnosno da

se izdržavaju kao samofinansirajuća. Time se opravdava prekomerna seča šume, dok u senci ostaju unutrašnji problemi ovih preduzeća, poput neetičnosti uprava i neadekvatne strukture zaposlenih.

Izvor: Energija Balkana